

Sata vuotta ja risat

Varpaisjärven historiaa 1800-luvun lopulta alkaen

1895: Varpaisjärven ensimmäinen kansakoulu, Sutelan koulu, rakennetaan.

1902: Puhelin tulee Varpaisjärvelle

1904: Varpaisjärven kivikirkko valmistuu. Kirkon suunnittelijana oli Josef Stenbäck, jonka kivikirkkoja löytyy myös muualta Pohjois-Savosta: Sonkajärveltä, Muuruvedeltä ja Nilsiästä.

1906: Pitäjänmakasiini valmistuu. Pitäjänmakasiinien tarkoituksena oli toimia viljavarastoina, joista saatiin viljaa huonoina aikoina. Nykyisin rakennuksessa toimii mm. käsityökeskus.

1907: Varpaisjärven Osuuskauppa aloittaa toimintansa.

1911 – Varpaisjärvi tulee itsenäiseksi Nilsiästä. Varpaisjärven alue muodostui kahdeksasta kylästä, joita olivat Juminen, Korpijärvi, Kärsämäki, Lukkarila, Paloinen, Pitkälänmäki, Sutela ja Urimonlahti. Varpaisjärven väkiluku oli tuolloin 4 596.

1912: Varpaisjärven säästöpankki perustetaan.

1913: Varpaisjärven osuusmeijeri valmistuu. Meijeri keskittyi kermameijeritoimintaan. Vuonna 1916 meijerin yhteyteen rakennettiin mylly ja vuonna 1922 raamisaha.

1924: Varpaisjärvelle ensimmäinen taksiauto.

1928: Kunnalliskoti rakennetaan. Rakennus purettiin v.2006 ja paikalle rakennettiin palvelutalo Orvokki.

1938: Oma kunnanlääkäri Varpaisjärvelle. Yleisimmät taudit 1900-luvun alkupuolella olivat kuumetaudit, keuhkotauti, hinkuyskä ja erilaiset rokot.

1939: Uusi osuusmeijerin rakennus valmistuu.

1939–1945: Toinen maailmansota. Sota vei myös monen varpaisjärveläisen sotilaan hengen. Täällä löytyvät tiedot kaatuneista: <http://kronos.narc.fi/menehtyneet/index.php>

1944: Varpaisjärvelle tulee Karjalan siirtolaisia yhteensä 353 henkeä.

1948: Ruuna Reipas syntyy.

1955: Varpaisjärven viimeisempiin savutupiin kuuluva Pienmäen Hyväsen torppa oli asuttuna kevääseen 1955 asti. Savutuvan lakeistorvi on esillä kotiseutumuseossa.

1961: Kirkonkylän kansakoulun uusi rakennus vihitään käyttöön.

1972: Varpaisjärven osuusmeijerin maidonjalostus loppuu ja maito viedään jatkossa suoraan Lapinlahdelle.

1980: Ensimmäiset Varpaisjärven maalaismarkkinat järjestetään.

1981: Varpaisjärven kirjasto rakennetaan.

2011: Varpaisjärvi liittyy Lapinlahteen.

Lähde: Varpaisjärvi (1986). Toim. Marjatta Haara ja Pekka Haara.